

ศิลปะต่าง ๆ รวมถึงวัฒนธรรมประเพณี หากเมืองใด มีความเข้มแข็งในเรื่องนี้ จะทำให้ประเทศนั้นเจริญและมั่นคง

นายสวน นุดหละ

Mr. SUAN NUD-LA

เกิดวันที่ 7 มกราคม 2504

Date of birth : 7 January 1961

อายุ : 55 ปี

55 Years of age

ที่อยู่ : 89/1 หมู่ 3 ตำบลควนรู อำเภอรัตภูมิ

Address : 89/1 Moo 3, Khuan Ru Sub-district,

จังหวัดสงขลา 70220

Rattaphum District, Songkhla Province 70220

Ins. 087-294-7597

Tel. 087-294-7597

ประวัติการทำงานและแรงบันดาลใจ

งานแทงหยวกถือเป็นวัฒนธรรมประเพณีที่อยู่คู่กับวิถีชีวิตของคนไทยมาช้านาน จากความเชื่อในการใช้หยวกกล้วยซึ่งมีคุณสมบัติที่เย็น นำมาใช้หุ้มเสาเชิงตะกอนในพิธีเผาศพผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว เพื่อไม่ให้เสาไม้ที่สร้างเป็นโครงของเชิงตะกอนถูกไฟไหม้ลามจนพังถล่มลงมาก่อนที่ศพจะไหม้จนหมด จากภูมิปัญญาชาวบ้านก่อเกิดเป็นงานหัตถศิลป์อันงดงามผสมผสานศิลปะการตอกกระดาศเสริมแต่งให้งานหัตถศิลป์ที่บ้านมีความสวยงามยิ่ง มีรูปแบบสืบทอดกันมาปรากฏในรูปแบบของงานราชสำนัก ที่เรียกว่า "พระจิตกาธาน" ที่ใช้ในงานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพและพระราชพิธีพระราชทานเพลิงศพ ออกพระเมรุที่ท้องสนามหลวง และรูปแบบของสกุลช่างชาวบ้าน นอกจากนี้งานแทงหยวกยังสามารถพบเห็นได้ในงานพิธีมงคล อันได้แก่ ประกอบเบญจาในงานโกนจุก และพิธีทางพุทธศาสนา เช่น ใช้ตกแต่งธรรมมาสน์เทศน์ในงานเทศน์มหาชาติ ตกแต่งประดับตั้งองค์จีน เป็นต้น

“ครูสวน นุดหละ” ผู้ที่เปี่ยมไปด้วยพรสวรรค์และทักษะฝีมือเชิงช่างที่เกิดจากความวิริยะ อุตสาหะ และมีความมุ่งมั่นในการสืบสานงานศิลปะการแทงหยวก ตอกกระดาศ ด้วยการผสมผสานเอกลักษณ์งานแทงหยวกของภาคกลางและภาคใต้ไว้ด้วยกันอย่างลงตัว ครูสวนเกิดในครอบครัวชาวนาจังหวัดสงขลา มีความชอบด้านศิลปะมาตั้งแต่เด็กพออายุ 7 ปี คุณปู่เสียชีวิตจึงมีการว่าจ้างช่างมาตกแต่งหีบบรรจุศพ (โลงศพ) ด้วยการตอกกระดาศทองอังกฤษซึ่งมีความสวยงามมาก จึงเป็นแรงบันดาลใจให้ครูสวนเรียนรู้และฝึกฝนการทำงานศิลปะแขนงนี้ และเมื่อเรียนจบมัธยมปลายคุณย่าได้พาไปฝากให้เป็นลูกศิษย์นายช่างอิม นาลิง และที่นี้ครูสวนได้เริ่มเรียนการตอกกระดาศ หัดเขียนลวดลาย เรียนรู้เรื่องเครื่องมือ และอุปกรณ์ต่าง ๆ จากนั้นจึงหัดแทงหยวกจนสามารถทำได้ แต่ก็ต้องห่างหายการทำงานศิลปะนี้ไประยะหนึ่ง จนกระทั่งเข้าเรียนที่วิทยาลัยครูสงขลา จึงได้หวนกลับมาทำงานแทงหยวกอีกครั้งและฝากตัวเป็นลูกศิษย์ช่างวิน น้าน้อย ช่างเจียร บัวสม ช่างหอม ศรีเพชร และหลวงพ่อลาว จากวัดแหลม จังหวัดสงขลา รวมถึงเรียนแกะหนังตะลุงกับช่างสม ศรีทวีกุล ที่อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา ทำให้มีความชำนาญในงานศิลปะหลากหลายสาขาช่าง จนเป็นที่รู้จักและชาวบ้านเรียกขานในนาม “นายช่างสวน” ด้วยฝีมืออันประณีตละเอียดอ่อน ลีลาการแทงหยวก ตอกกระดาศที่แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาอันล้ำค่าตลอดจนความชำนาญที่เกิดจากการฝึกฝนทำให้มั่นใจได้ว่า “เมื่อนายช่างสวนลงมือทำงานครั้งใด จะต้องสร้างความภูมิใจให้กับเจ้าของงานอย่างแน่นอน”

แกลงหยวก
ตอกกระดาษ
BANANA STALK CARVING
PAPER CUTTING ON TINSEL

เอกลักษณ์งานและเทคนิคสำคัญ

ด้วยมีฝีมือและทักษะเชิงช่างที่สืบทอดกันรุ่นต่อรุ่น โดยใช้วัสดุธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นและให้บุคคลในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน เน้นความเชื่อ ประเพณี วัฒนธรรม เพราะแต่ละท้องถิ่นที่มีความเชื่อแตกต่างกัน ก่อนจะลงมือทำงานต้องวางแผนงานเกี่ยวกับวัสดุ จำนวนคน และระยะเวลาในการทำงาน ตลอดจนรูปแบบให้เหมาะสมกับงานและประโยชน์ใช้สอยที่ยังคงอนุรักษ์และสร้างเอกลักษณ์งาน ด้วยการผสมผสานระหว่างงานแทงหยวกของภาคกลางและภาคใต้ ตามแบบลวดลายไทยพื้นฐาน พันหนึ่ง ลายพันสาม พันห้า ลายน่องสิงห์ ลายกนกเถาเลื้อย ที่มีความอ่อนช้อย งดงาม เน้นการใช้ประโยชน์จากหยวกกล้วยพังลา หรือกล้วยตานีได้อย่างคุ้มค่าที่สุด ซึ่งครูสอนเลือกใช้กาบกล้วยจากต้นกล้วยพังลาที่ออกเครือแล้ว เพราะมีลำต้นใหญ่เท่ากันตลอดทั้งลำต้นและไม่เหี่ยวเร็ว อีกทั้งยังเป็นการช่วยเจ้าภาพประหยัดค่าใช้จ่ายเนื่องจากไม่ต้องซื้อหา เพราะกล้วยออกเครือแล้วชาวบ้านก็จะเต็มใจให้โดยไม่คิดราคาค่าแรงใด ๆ

ทุกครั้งที่จรดปลายมีดลงบนหยวกกล้วย ครูสอนสามารถสร้างสรรค์ลวดลายที่งดงามตามเอกลักษณ์ได้อย่างพลิ้วไหว อ่อนช้อย งดงามโดยไม่ต้องร่างแบบก่อนซึ่งช่างแทงหยวกต้องจดจำแบบแผนของลายที่จะฉลุลงไปบนหยวกได้อย่างแม่นยำ และลวดลายที่นำมาใช้ต้องเหมาะสมกับประเภทของงาน ดังนั้นช่างแทงหยวกจะต้องใช้สมาธิอย่างสูง เนื่องจากหยวกกล้วยเป็นวัสดุที่ไม่คงทนจะเหี่ยวเฉาได้ง่าย จึงต้องมีการวางแผนการจัดการที่ดีเพื่อจะได้ทำงานได้รวดเร็วเสร็จตามกำหนดเวลาและต้องมีผู้ช่วยหลายคนโดยแบ่งหน้าที่รับผิดชอบไปตามความถนัดของแต่ละคน นอกจากนี้ยังได้นำกระดาษทอง อังฤขมาสอดประกบระหว่างกาบกล้วยสองกาบ คือ กาบกลางจะไม่มีก้างแทงลวดลาย ส่วนกาบบนจะมีการแทงลวดลาย เมื่อแกะลวดลายบนกาบกล้วย จะเห็นลวดลายตามช่องลายที่ปรากฏเป็นสีของกระดาษเด่นชัดทั้งสีเงิน สีแดง สีทอง ครูสอนเลือกที่จะใช้ก้านลาน วัสดุจากธรรมชาติในพื้นที่ถิ่นมาเป็นอุปกรณ์ในการประกอบหยวกกล้วยที่ได้รังสรรค์ลวดลายไว้ขึ้นเป็นโครงชิ้นงาน เพื่อนำไปประกอบกับงานตอกกระดาษหรือประดับตกแต่งด้วยเครื่องสด ยิ่งสร้างความวิจิตรมากขึ้น ครูสอนได้มีการพัฒนารูปแบบลวดลายการแทงหยวกให้แปลกตาด้วยรูปทรงที่สร้างความขบขันให้แก่ผู้พบเห็น อาทิ ลายสัตว์ต่าง ๆ ไอ้เท่ง ไอ้ไข่นุ้ยซึ่งเป็นตัวละครในหนังตะลุง เป็นต้น รวมถึงความสามารถในการแทงหยวกให้เกิดความสวยงามทั้งการมองระยะใกล้ หรือการมองระยะไกล แล้วแต่การใช้งานในครั้งนั้น เนื่องจากมีเทคนิคการแทงที่แตกต่างกันออกไป

ลายนางลึงค์ / Nong Singha

“หาก**ประเทศไทย**มีความเข้มแข็งในด้าน**ศิลปะ** วัฒนธรรมประเพณี จะทำให้**ประเทศนั้นเจริญ**และ**มั่นคง** จึงตั้งปณิธานว่าจะสืบสานศิลปะแขนงหยวก ให้ชนรุ่นต่อไปตราบเก่าที่จะหมดลมหายใจ”

การถ่ายทอดภูมิปัญญา

ในทุก ๆ พื้นที่ ที่ครูสอนเดินทางไปทำงานแทงหยวก ดอกกระดาศ หากต้องทำงานร่วมกับช่างแทงหยวกในพื้นที่ใดก็ตาม ครูสอนจะให้ความเคารพในขนบธรรมเนียมของท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นสำคัญ และร่วมแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ประสบการณ์กับช่างในพื้นที่ โดยไม่หวงวิชาด้วยถือคติที่ว่า “วิชาถ้าหวงไว้กับตัวจะเหมือนคนตาบอด ไม่มองการณ์ไกล วิชาต้องยิ่งให้จะยิ่งเพิ่มเป็นทวี” นั้นหมายความว่าถึงการศึกษาที่ครูสอนได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับคนอื่นก็เท่ากับวิชานั้นจะไม่ตายไปกับตัว แต่กลับยิ่งเพิ่มพูนไป เพราะเมื่อได้สอนไปแล้ว ครูสอนก็ต้องคิดหาความรู้ เทคนิคใหม่ ๆ จะไม่หยุดนิ่งอยู่ที่เดิม และผู้รับความรู้ก็จะสร้างคุณค่าต่อไปอีกไม่รู้จบ จึงได้เปิดเป็นศูนย์เรียนรู้ศิลปะการแทงหยวก ดอกกระดาศ และวิชาช่างแขนงอื่น ๆ ที่ตำบลควนรู อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา ด้วยการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือทำจริงด้วยตัวเอง หากคนใดสนใจที่จะทำงานศิลป์แขนงนี้เป็นอาชีพ ครูสอนพร้อมที่จะให้โอกาสในการติดตามไปทำงานด้วยเพื่อสร้างประสบการณ์ นอกจากนี้ยังได้รับเชิญไปเป็นวิทยากรสอนให้กับเยาวชน ผู้สนใจอย่างต่อเนื่อง ด้วยเจตนาารมณ์ที่ต้องการให้เยาวชนและผู้สนใจ ได้ให้เห็นคุณค่างานและเกิดความหวงแหนในมรดกทางภูมิปัญญาที่บรรพบุรุษได้ทำสืบต่อกันมาให้คงอยู่สืบไป

รางวัลที่ได้รับ

- ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ รับโล่รางวัล “วัฒนคุณาธร” จากกระทรวงวัฒนธรรม

ลายหงา (ลายลูกโซ่) / Striped Pattern

แครงหยวก

BANANA STALK CARVING

วัสดุและอุปกรณ์ / Materials and Tools

1. กาบกล้วยพังลา
2. มีดแทงหยวก
3. เข็มเย็บ
4. เหล็กแทงนำ

1. Stalk of tani banana
2. knife
3. Needles
4. Steel stab

ขั้นตอนการทำงาน

1. เลือกต้นกล้วยพังลา หรือกล้วยตานี ที่โตเต็มที่ สังเกตจากลำต้นไม่มีตำหนิ การตัดอย่าให้ต้นช้ำ กาบที่ออกปลีหรือที่ออกลูกกาบกล้วยจะเหนียว แข็ง ไม่เปราะ และมีความหนาเสมอลอดกาบ คงทนต่อสภาพอากาศร้อน
2. การลอกกาบกล้วยออกจนหมดทั้งต้น และซ้อนกันเป็นคู่ ๆ เลือกกาบที่ใหญ่ ขาวสวยที่สุดใช้สำหรับแทงเป็นลวดลายนก
3. หลังจากแทงลวดลายเรียบร้อยแล้ว จะนำกระดาษสีตามต้องการมาวางทับด้านในกาบด้วย
4. นำกาบกล้วยมาเย็บกมเป็นแพ โดยใช้ไม้เหลาดึงยึดและตอกให้แน่นกันหลุดออกจากกัน แกะส่วนที่เป็นช่องไฟออกเพื่อให้เห็นกระดาษสีและลวดลายชัดเจน
5. นำชิ้นส่วนที่จัดเตรียมไว้ ติดตั้งประกอบเข้ากับรูปทรงโครงสร้างของงานที่เราต้องการ ทั้งแนวนอน และแนวตั้ง *ลวดลายจะไม่นิยมวาดลงบนกาบกล้วย แต่ใช้วิธีแทงมีดสองคมกำหนดลวดลายในใจ*

WORK PROCEDURES

1. Select a Phungla banana tree or Tani banana tree which is full-grown, observe its flawless trunk, beware of being bruised in cutting. The banana tree which gives flower or fruit, of which the barks will be strong, hard and not brittle with an even thickness throughout the entire barks and heat-tolerance.
2. To peel all banana barks from the trunk and make a double-stack. Select the white and biggest bark for the Kanok carving.
3. Upon carving has been completed, place over the desired color-papers inside the banana bark.
4. Sew the banana barks into a pack by fastening them with trimmed bamboo. Carve some parts as spaces so that the color paper and pattern design can be clearly seen.
5. Take the finished parts to fix with the structure both horizontally and vertically.

ตอกกระดาษ

PAPER CUTTING ON TINSEL

วัสดุและอุปกรณ์ / Materials and Tools

1. กระดาษลอกลาย
2. กระดาษทองอังกฤษ
3. ดินสอ
4. หมุดเจาะกระดาษ
5. ค้อน

1. Tracing paper.
2. Paper tinsel.
3. The pencil.
4. Pins penetrate the paper.
5. Hammer.

ขั้นตอนการทำงาน

1. ออกแบบลวดลายลงบนกระดาษลอกลายหรือกระดาษรองกันแผ่นทอง ที่มีขนาด 4.5X10.5 นิ้ว ตามขนาดมาตรฐานของกระดาษทองอังกฤษ
2. ดึงกระดาษรองกันออก และนำกระดาษทองอังกฤษสีมาใส่ในที่บล็อกที่ทำไว้โดยพลิกด้านสีที่ต้องการลงด้านล่าง
3. วางกระดาษทองอังกฤษตามจำนวนที่ต้องการจนครบ (ต้องวางกระดาษขาวกันทอง ด้านล่างและด้านบนกระดาษทองอังกฤษ 10 ชั้น

WORK PROCEDURES

1. Design patterns on the tracing paper or the gold-sheet separating paper at the size of 4.5"x10" according to the standard of the tinsel.
2. Remove the separating paper and put the tinsel in the block by overturning the desired color below.
3. Put a number of tinsels as required. (Must put 10 layers of gold barring white-paper below and above the tinsel.)

4. นำแบบมาวางทับด้านบนบนสุด และใช้หมุดกระดาษยึดให้แน่น และยกขึ้นจากบล็อก
5. เดินมุกไขปลาเป็นจุดประตลอดตามตัวกนกจนหมดทุกส่วนของลวดลาย จากนั้นพลิกกลับมาอีกด้าน แล้วตอกเอาส่วนที่เป็นช่องไฟออก เว้นไว้เฉพาะตัวกนก เมื่อเสร็จแล้วลอกออกให้หมด
6. นำมาอัดกับกระดาษสีพื้นเพื่อขับกนกให้เด่น แล้วนำไปตากลมให้แห้ง เพื่อจะนำมาประกอบในชิ้นงาน

“ลายทองอังกฤษจะเดินมุกเป็นเม็ดจุดประไขปลาทางด้านหลัง แต่ต้องพลิกกลับมาตอกด้านหน้า เอาช่องไฟทิ้งให้เหลือส่วนที่เป็นกนกไว้”

4. Place the pattern design on the topmost side and use pins to fasten the paper tightly and raise it from the block
5. Put a line of dots along with the entire Kanok of the pattern design. Afterwards, turn over one side and cut all spaces except the Kanok pattern design. Upon completion, remove the paper.
6. Press it with the paper in plain color to make the Kanok prominent and then let it dry for further assembling.

“The tinsel features a line of dots at the back but it must be turned over for paper cutting at the front, All spaces must be eliminated and remain with the Kanok.”

